

Huvijuht Kirsika Ilmjärv unistas noorena tänapäeva noorte võimalustest

JAANIKA PALM

Eesti Noorsootöö Keskus

Kui koolipäev on seljataga, leiavad paljud noored veel tahtmist tegutseda noorteühingutes, -keskustes ja huvikoolides. Noorsootöö erinevate asutuste ja tegevuste valdkonnad on niivõrd laiad, mitmekesised ja pidevalt arenevad, et sageli jääb noortevaldkonda mitte-tundvatele inimestele märkamatuks, et kõik noorte arengu, psühholoogia, kasvatuslike iseärasuste, vajaduste asjatundjad ja spetsialistid on noorsootöötajad. Eestis on praegu üle 5000 noorsootöötaja, mis moodustab peaaegu kolmandiku üldhariduskoolide õpetajate arvust.

Koos õpetajatega alustas oma 13. õppeaastat ka Koeru keskkooli huvijuht Kirsika Ilmjärv, kes möödunud aastal pälvis haridus- ja teadusministeriumi tunnustuse pikaajalise panuse eest noorsootöösse. Kooliaasta alguses on paslik uurida, millega huvijuhi-le endale noorena tegeleda meeldis, missugused võimalused on praegu Koeru noortel ning kas noorsootöö aitab noori kodukohta tagasi tuua.

KIRSIKA ENDA TEGEMISTEST

Muusika. Minu suurimaks hobiks oli laulmine. Osalesin oma lauluõpetajast ema juhendamisel erinevatel lauluvoistlustel. Kahjuks muusikakoolis käia ma ei saanud, kuna olen suurest perest (viis õde ja üks vend) – meie pere jaoks oli õpingute eest maksmine raskendatud. Küll aga õppisin iseseisvalt selgeks klaverimängu.

Kooliaeg. Gümnaasiumis tekkis suurem huvi kooli õpilasmavalitsuse tegevuse vastu. Minu kooli kaasõpilased usaldasid mulle õpilasmavalitsuse presidendi rolli. See oli väljakutsetrohke amet ning ühiselt sai koolis väga palju õpilasarvutusi ja väljasõite korraldatud. Mäletan, kuidas tegime koolist popipäeva, et osaleda «Teeviidal». Nii me siis pörutasime koolivenna isa bussiga salaja Tallinna poole.

Kodutütar. Keskkooli lõpuklassis sai minust kodutütar. Pärast kooli lõpetamist sai minust kodutütarde rühmanem. See hobi on mul varsti juba 12 aastat olnud.

Võimalused. Tänapäeva noortel on kahtlemata rohkem võimalusi kui minu noorusajal. Paljud omavalitsused on loonud väga head huvitegevuse võimalused ja noortel on noorsootöötajad, kes loovad neile väga palju võimalusi, millest mina omal ajal võisin ainult unistada. Peaasi et kõigil oleks kasvõi üks hobi või harrastus, millega tegelemine talle rõõmu valmistab. Ise koolis noorsootöötajate koordineerides annan kahtlemata endast parima, et luua parimad tingimused ja arvestades noorte vajadusi. Õnneks on minu kodukan-

Kirsika Ilmjärv on pälvinud kodutütarde teeneteristi, mis annetakse teenekale ja auväärssele kodutütarde juhile vähemalt viieaastase tulemusliku töö eest. Foto: Kirsika Ilmjärve erakogu

NOORSOOTÖÖTAJA KUTSE

Noorsootöötaja kutse taotlemiseks saab dokumente esitada 1. oktoobrini.

Eestis annab noorsootöö kutse haridus- ja teadusministeriumi alla kuuluv Eesti Noorsootöö Keskus, mille juurde on moodustatud kutsekomisjon, kes hindab kutset taotleva isiku oskuste ja teadmiste vastavust kutsestandardis toodud nõuetele.

Lisainfo: www.entk.ee/noorsootootajakutse

dis väga tublid ringijuhid ja kohaliku omavalitsuse toetus, tänu kellele on meil võimalus pakkuda noortele väga häid huvitegevuse võimalusi.

Noorsootöö. Kooli huvijuhi töö on väga vaheldusrikas ja rutiinivaba. Puutun kokku erinevate põlvkondade ja sihtgruppidega: noored, õpetajad, lapsevanemad, vilistlased, erinevad koos-

tööpartnerid, nt Kaitseliit, politsei, päästemeet jne. Kõik see paelub mind endiselt, kuigi algas minu 13. tööaasta Koeru keskkoolis.

Noorsootöötaja roll. Arvan, et rolli suuruse loob iga noorsootöötaja endale ise. Kas ta on paberite taga toimetav, uusi väljakutseid vastuvõttev, noorte seas liikuv ja toimetav, noori kuulav ja toetav noorsootöötaja? See sõltub noorsootöötajast. Pühendunud ja tööd südamega tegevad noorsootöötajad pälvivad kindlasti noorte ja kogukonna lugupidamist ja austuse.

Koostöö. Lapsevanemaid tuleb kaasata erinevate ettevõtmiste korraldamise ja ka osalemisse. Väga suur roll mängib hea meeskonnatöö. Abilis on palju: õpilased, klassijuhatajad, aineõpetajad, ringijuhid, kooli juhtkonna liikmed, kooli infojuht, kolleegid maakon-

nast ja alati abivalmis valla allasutused ja kooli koostööpartnerid. Usun, et korraldamise võtmesõnaks ongi koostöö ja tugev koolikultuur. Olen väga tänulik kohalikele kogukonnale. Selline kokkuvõttevõime nagu Koerus ja Järva-maal on haruldane ja küllap sellepärast olengi siia oma kodu rajanud. Noorsootööd tuleb teha läbipaistvalt ja avatult.

Kogukond. See on täiesti loomulik, et noored käivad õppimas, ehk ka maailma vallutamaks. Kui kodukohas on olnud tore, siis leian ja loodan, et noored leiavad tee tagasi koju ning raketid levivad ka teistele. Koolis on olnud tore, siis leian ja loodan, et noored leiavad tee tagasi koju ning raketid levivad ka teistele. Ollakse ikka seal ju, kus on hea olla. Sellepärast peangi väga oluliseks kvaliteetselt korraldatud noorsootööd omavalitsustes. Kindlasti on noore tagasitulekul kodukohta kogukonnal oma roll.

Lapsed on inimesed?!

PIRJO TURK

poliitikauuringute keskuse Praxis analüütik

Tuginedes statistikaameti andmetele, on vaesus 16–24-aastaste noorte seas kasvanud seoses majanduslangusega. Kui 2007. aastal elas 16–24-aastastest noortest suhtelises vaesuses iga kuues, siis 2010. aastal veidi enam kui iga viies noor. Vaesuse ja tõrjutuse põhjuseks ühiskonnas võivad olla töötus, puue, diskrimineerimine, füüsiline ja/või vaimne tervis, sõltuvus, väärkohtlemine, perevägivald või kriimnaalne minevik.

Sageli rõhutatakse pikaajaliste töö- tute tööturumeetmete olulisust, sest mida kauem on inimene töötu, seda jõudsamalt vähenevad tal võimalused tööd leida. Noored, kellel puudub iga- sugune töökogemus, on aga veel kehvemas seisus. Seega on tähtis, et igal tasan- dil kaasataks noori ühiskonna ellu ning välditaks olukorda, kus noored ei õpi, ei tööta, ei osale mõnel koolitusel ega ole tegevad ka vabatahtlikuna. Kuna eelnevalt kirjeldatud noored on muutunud Euroopas üheks haavatavama- maks riskirühmaks, on sellest tingitud vaesuse ja tõrjutuse leevendamiseks võetud kasutusele meetmed noorte sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks.

Kuidas ikkagi noori rohkem kaasata?

Hiljuti vastasin ühele küsitlusele, mis käsitles lapse õigusi ja teadlikkust selle valdkonna kohta. Küsimustikus küsiti, mil määral ma nõustun väitega «lapsed on inimesed alates sünnihetkest». Kõigepealt ajas see küsimus suu muigele ja meele hakkas mõlkuma film «Siin me oleme», kust pärit liilaatsilik bravouriga öeldud fraas «ikkagi inimesed!». Siis aga tekitas selline küsimus mõistmatust – kas see on provokatsioon, mis näitab meie ühiskonna suhtumist, kus vastandatakse lapsi

ja täiskasvanuid, kes on justkui erineva sordi või taseme inimesed? Võib-olla eksin, aga ilmselt oli teada tahetud, kas suhtumine lastesse kui õigusi omavatesse isikutesse on samaväärne kui täiskasvanutesse – kas lapsed on sama pädevad ja otsustusvõimelised kui täiskasvanud. See küsimuse püstitus väljendas ühelt poolt, et täiskasvanu ja inimene on sünonüümid, ja teisalt, et täiskasvanu ja laps on antonüümid.

Enne kui jutu ivani jõuan, lisaksin, et seoses uuringuga «Lapse õiguste ja vanemluse monitooring» tegime läinud aastal mõningaid intervjuusid noortega, kes muu hulgas kurtsid, et sõnal «laps» on meie ühiskonnas halb varjund. Tööpooled, ilmselt saadakse üheselt aru suhtumisest, kui kedagi manitsetakse sõnadega «ära käitu nagu laps!», «ära ole lapsik!» jne. Sellised üt- lused annavad aimu, et lapselik või laps on keegi, kes on vastutustundetu ja ehk ka naiivne. Lastesse ja noortes- se niimoodi suhtudes on ilmselt võimat- ka lapsi ühiskonna otsustesse kaasata.

Sageli öeldakse loosunglikult, et noored on meie tulevik, nad on meie tuleviku maksumaksjad, valijad või sui- sa seostatakse lapsi pensionisambaga. Need näited annavad aimu suhtumi-

sest lastesse kui tuleviku inimesesse. Tööpooled, lapsed on olulised tuleviku mõttes, kuid neisse ei tasuks suhtuda kui investeringusse tulevikus, vaid nende teadmiste ja arvamusega arvestamine on ka praegu meile kasulik ja vajalik. Seega on noorte sotsiaalne kaasatus seotud sellega, kuidas me suhtu- me lastesse ja noortesse.

ÜRO lapse õiguste konventsioon (artikkel 12) ütleb: «Lapsele, kes on võimeline iseseisvaks seisukohavõtuks, tuleb tagada õigus väljendada oma vaateid vabalt kõikides teda puudutavates küsimustes, hinnates lapse vaateid vastavalt tema vanusele ja küpsusele.» Tööpooled ei saa me võtta arvesse 2-aastase lapse arvamust bussigräafike koostamisel, kuid kooliealise lapse puhul võib selle küsimuse otsustus- protsessi osana olemine olla olulise tähtsusega.

Lapse õiguste ja vanemluse moni- tooringust selgus, et üldiselt on üle 90% täiskasvanutest ja ka lastest enamal või vähemal määral nõus, et lapse ärakuu- lamine on sama tähtis kui täiskasvanu- te kuulamine. Samas ei saa lapsed alati kaasa rääkida otsustes, mis puudutavad koolielu (näiteks kooli ürituste korraldamist, kooli reeglite kehtestamist, koduste ülesannete hulga määramist) või

kohalikku kogukonda puudutavates küsimustes. Kuigi enam kui pooled täiskasvanutest ja enam kui kolmveerand lastest leiab, et lapsed peaksid saama lapsi puudutavate seaduste kujundamisel kaasa rääkida, on lapsi puudu- tavate seaduste tegemisel saanud kaasa rääkida vähem kui kuuendik. Ühest küljest peegeldub siin üldine Eesti ühi- skonna kodanike aktiivsus, teisalt aga näitavad need tulemused, et tööpõld noorte kaasamise osas on veel lai.

Ajal, mil räägitakse vananevast Euroopast ja sellega seoses peagi saabuvat tööjõupuudusest, on äärmiselt oluline, et kaasaksime noori juba vara- kult ühiskonna ellu ning looksime neile pinnase, kus neil on võimalus end võimalikult hästi teostada. Suhtumise- ga «laps räägib, kui kana pissib» ei ole võimalik aga seda saavutada.

Lapsed on ikkagi inimesed, alates sünnihetkest!

Euroopa Liit Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks